Lietas Nr. C33620615
Lietas arhīva Nr. CA-1773-16/31

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā
Rīgā 2016.gada 8.jūnijā

Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesu kolēģija:
tiesas sēdes priekšsēdētāja tiesnese Agnese Veita,
tiesneses: Sarmīte Vamža, Milda Zelmene,
ar tiesas sēžu sekretāri Inesi Petroviču
atklātā tiesas sēdē izskatīja civillietu /pers. A/ prasībā pret /pers. B/ par uzturlīdzekļu piedziņu sakarā ar /pers. B/ apelācijas sūdzību par Rīgas rajona tiesas 2016.gada 29.janvāra spriedumu.

A p r a k s t o š ā d a ļ a

Ar Rīgas rajona tiesas 2016.gada 29.janvāra spriedumu apmierināta daļēji /pers. A/ (turpmāk arī prasītāja) prasība pret /pers. B/ (turpmāk arī atbildētājs) par uzturlīdzekļu piedziņu. No /pers. B/ par labu /pers. A/ dēla /pers. C/ uzturēšanai piedzīti 215 EUR mēnesī, sākot ar 2015.gada 3.novembri līdz bērna pilngadībai. Prasība daļā par uzturlīdzekļu piedziņu 85 EUR apmērā noraidīta. Noteikts, ka spriedums daļā par uzturlīdzekļu piedziņu izpildāms nekavējoties. No /pers. B/ par labu valstij piedzīti tiesas izdevumi: valsts nodeva 337,94 EUR un ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi 12,40 EUR.

Spriedumā citēta Civillikuma 177.panta pirmā un otrā daļa, 179.panta pirmā daļa, un tas pamatots ar turpmāk norādīto.

Atbildētājs ir 2008.gada 7.augustā dzimušā /pers. C/ tēvs, ko apstiprina /pers. C/ dzimšanas apliecības kopija /apliecības numurs/.

Lietā nav strīda, ka pušu dēls ikdienā atrodas prasītājas aprūpē, dzīvo pie prasītājas un ka atbildētāja pienākums ir maksāt uzturlīdzekļus dēla uzturam, taču pastāv strīds par piedzenamo uzturlīdzekļu apmēru un tā pamatotību.

Tādejādi piedzenamā uzturlīdzekļu apmēra noteikšanai tiesai ir jānoskaidro, kāda ir bērna uzturam nepieciešamā summa, jāizvērtē katra vecāka mantas stāvoklis un spēja tādu summu segt, jāsadala nepieciešamā uzturlīdzekļu summa proporcionāli katra vecāka mantiskajam stāvoklim un ieguldījumam bērna uzturēšanā (*sk. Senāta 2012.gada 28.septembra spriedumu lieta Nr.SKC-1068/2012, 2012.gada 28.septembra spriedumu lietā Nr.SKC-1024/2012, 2012.gada 25.oktobra spriedumu lietā Nr.SKC-1391/2012*).

Prasītājas mantisko stāvokli apliecina šādi lietā esošie rakstveida pierādījumi, no kuriem redzams, ka prasītājai pieder:

- dzīvokļa īpašums Nr.1,/adrese/;
- transporta līdzekļi: Audi TT 1999.gada izlaidums un motocikls Suzuki SFV650 2009.gada izlaidums;
- prasītāja ir SIA "/Nosaukums/" valdes priekšsēdētāja;
- prasītājas ienākumi par laika periodu no 2015.gada janvāra līdz 2015.gada jūnijam bijuši 2 455,44 EUR apmērā.

Ziņas par citiem prasītājas ienākumiem vai prasītājai piederošu kustamu un nekustamu mantu, tiesai nav iesniegtas.

Savukārt, par atbildētāja mantisko stāvokli liecina šādi lietā esoši pierādījumi, no kuriem redzams, ka atbildētājam pieder:

- motocikls Harley Davidson Night Rod Special 2008.gada izlaidums, motocikls Harley Davidson Night Train 2008.gada izlaidums;
- nekustamais īpašums - zemes gabals 1,078 ha platībā,/adrese 2/;
- dzīvokļa īpašums Nr.22, /adrese 3/;
- atbildētājs ir SIA "/Nosaukums 2/" valdes loceklis ar sabiedrības pamatkapitālu 10 Ls;
- atbildētājs 2015.gadā guvis ienākumus:

1. no SIA "/Nosaukums 2/" laika periodā no 2015.gada janvāra līdz oktobrim 21 EUR mēnesī,
2. no pilnsabiedrības /Nosaukums 4/ laika periodā no 2015.gada janvāra līdz oktobrim 853,10 EUR mēnesī (pēc nodokļu nomaksas 587,91 EUR),
3. no SIA "/Nosaukums 5/" laika periodā no 2015.gada janvāra līdz oktobrim 1 190 EUR mēnesī (neto ienākumi 820,09 EUR);
4. no SIA "/Nosaukums 6/" laika periodā no 2015.gada janvāra līdz oktobrim 50,40 EUR mēnesī;
5. no mikrouzņēmuma SIA "/Nosaukums 7/" laika periodā no 2015.gada janvāra līdz oktobrim 720 EUR mēnesī.

Tiesa secinājusi, ka atbildētāja ienākumi 2015.gadā laika periodā no 2015.gada janvāra līdz oktobrim bijuši 2 199,40 EUR mēnesī, bet no lietā esošā atbildētāja algas konta pārskata par laika periodu no 2015.gada 8.jūnija līdz 2015.gada 7.decembrim (seši mēneši) secinājusi, ka debeta apgrozījums bijis 13 428,64 EUR, bet kredīta apgrozījums – 13 353,10 EUR. Savukārt, no atbildētāja kredīta konta pārskata par laika periodu no 2015.gada 8.jūnija līdz 2015.gada 7.decembrim (seši mēneši), - ka debeta apgrozījums bijis 1 752,08 EUR, bet kredīta apgrozījums - 1 700 EUR.

Izvērtējot minēto, tiesa atzinusi, ka atbildētāja materiālais stāvoklis ir labāks kā prasītājai.

Atsaucoties uz Civilprocesa likuma 97.pantu, tiesa vērtējusi prasītājas iesniegto uzturlīdzekļu aprēķinu, vienlaicīgi norādot, ka bērna vajadzībām nepieciešamo izdevumu aprēķins ir samērojams ar bērna reālām vajadzībām, iekļaujot tādus izdevumus, kas apstiprināmi ar pierādījumiem lietā un tieši un faktiski attiecināmi uz bērna uzturēšanu.

Tiesa norādījusi, ka no prasītājas iesniegtajiem veikalu čekiem nav iespējams konstatēt, vai čekos norādītos pakalpojumus saņēmusi prasītāja un vai iegādātās preces izlietotas dēla uzturēšanai, līdz ar ko šie pierādījumi nevar tikt tieši attiecināti uz dēla /pers. C/ uzturam nepieciešamajiem izdevumiem.

Tiesa atsaukusies uz Augstākas tiesas Senāta 2011.gada 18.maija spriedumu lietā Nr.SKC-863/2011 un norādījusi, ka, nosakot uzturlīdzekļu

apmēru, tiesa ņem vērā nepilngadīgā bērna intereses, kuram ir tiesības uz pilnvērtīgiem dzīves apstākļiem un labvēlīgu sociālo vidi, kas nodrošina pilnvērtīgu viņa fizisko, psiholoģisko, tikumisko attīstību, par kuru jāgādā abiem vecākiem. Katram bērnam jāsaņem atbilstošs uzturs, apģērbs un pajumte.

Tiesa secinājusi, ka atbildētājs apstrīdējis to, ka bērnam gaļas izstrādājumi, zivis un piena produkti nepieciešami tādā daudzumā kā to norādījusi prasītāja, iebilstot arī pret minēto produktu cenām un aprēķinā iekļauto pozīciju par saldumiem 33 EUR apmērā.

Tiesa atzinusi, ka atbildētāja iebildumi daļā par summu saldumu iegādei ir pamatoti, un samazinājusi to uz 15 EUR mēnesī, vienlaicīgi norādot, ka tādi izdevumi nav uzskatāmi par bērnam nepieciešamajiem, taču ir saprotams, ka bērnam šādā vecumā nevar liegt saldumus.

Tiesa uzskatījusi, ka atbildētāja iebildumi attiecībā par pārējām prasītājas norādītajām pozīcijām saistībā ar bērnam pārtikai nepieciešamajiem izdevumiem, nav pamatoti.

Pēc dzīvē gūtiem novērojumiem tiesa atzinusi, ka prasītājas pieprasītais uzturlīdzekļu apmērs mēnesī pārtikai bērna uzturam, izņemot aprēķinā iekļauto paredzēto summu saldumu iegādei, ir samērīgs un atbilstošs bērna vecumam.

Izdalot pārtikai nepieciešamo summu mēnesī uz trīsdesmit dienām, redzams, ka faktiski vidēji dienā pārtikai bērna uzturam tiek tērēti nepilni 5 EUR.

Tiesa norādījusi, ka tai nav pamata apšaubīt prasītājas aprēķinu pozīcijā par higiēnas preču iegādi 18 EUR apmērā bērna vajadzību apmierināšanai, jo minētā summa nav nesamērīga, ir ticama un atbilstoša bērnam nepieciešamajiem izdevumiem.

Tāpat tiesa norādījusi, ka tiesas sēdē atbildētājs apstrīdējis prasītājas norādītos izdevumus par kredīta apmaksu, mājdzīvnieka uzturēšanu, komunāliem pakalpojumiem daļā par nepieciešamību vienā dzīvoklī izmantot divus televīzijas operatorus, izdevumus bērna apģērba un apavu iegādei, uzskatot, ka septiņgadīgam bērnam tik daudz apģērba un apavu reāli nav nepieciešams, un šāda naudas summa arī reāli netiekot tērēta, kā arī apšaubījis nepieciešamību bērnam ik mēnesi tērēt 30 EUR medikamentu iegādei, nepieciešamību katru dienu vest bērnu uz lielveikalu, poliklīniku, tērējot degvielai mēnesī 30 EUR, kā arī to, ka bērnam katru mēnesi nepieciešams pirkt mācību līdzekļus 60 EUR apmērā un izklaidei un rotaļlietām tērēt 70 EUR mēnesī.

Tiesa atzinusi, ka starp pusēm nav strīda, ka arī atbildētājs dēlam ir pircis apģērbu un apavus.

Par nepamatotu tiesa atzinusi atbildētāja argumentu, ka uzturlīdzekļu summā nevar ietvert kredīta maksājuma daļu, kuru prasītāja maksā par mājokli, kurā dzīvo arī atbildētāja dēls.

Norādot, ka lietā nav strīda par to, ka prasītāja dzīvokļa iegādei ir ņēmusi kredītu AS "SEB banka" un viņas kredīta maksājums mēnesī ir 225 EUR, tiesa uzskatījusi, ka kredīta maksājuma daļa 75 EUR mēnesī var tikt ietverta uzturlīdzekļos, jo bez attiecīgajiem izdevumiem nav iespējams nodrošināt bērnu ar mājokli (*sk. Augstākās tiesas Senāta 2011.gada 18.maija spriedumu lietā Nr.SKC-863, Civillietu departamenta 2012.gada 2.novembra spriedumu lietā Nr.SKC-2232 un 2014.gada 28.februāra spriedumu lietā Nr.SKC-1403*), bet atbilstoši Civillikuma 178.panta pirmajai daļai atbildētājam saglabājas pienākums nodrošināt savu bērnu ar mājokli, tostarp, proporcionāli vecāka daļai uzturlīdzekļu sadalījumā atlīdzinot izdevumus, kas nepieciešami, lai nodrošinātu bērna vajadzībām atbilstošu mitekli.

Tiesa uzskatījusi, ka minētais ir attiecināms arī uz maksājumiem par komunālajiem pakalpojumiem.

Norādot, ka atbildētājs pozīciju, kas attiecas uz komunālajiem maksājumiem par gāzi un elektrību nav apšaubījis, apstrīdot nepieciešamību dēla vajadzībām saņemt televīzijas pakalpojumus no diviem pakalpojumu sniedzējiem SIA "Ardi" un SIA "Lattelecom", tiesa uzskatījusi, ka aprēķinā iekļautā summa, kas tiek maksāta par vienu un to pašu pakalpojumu diviem dažādiem pakalpojumu sniedzējiem, ir samazināma tādā apmērā, kāda tiek maksāta vienam pakalpojumu sniedzējam.

Tiesa atzinusi, ka atbildētāja iebildumi šajā sakarā ir pamatoti. Ņemot vērā to, ka SIA "Lattelecom" sniedz interneta pakalpojumus kopā ar televīzijas pārraides pakalpojumiem, atbildētājam būtu pienākums maksāt bērna daļu par minēto pakalpojumu.

No prasītājas konta pārskata par laika periodu no 2015.gada 1.janvāra līdz 2015.gada 30.oktobrim, prasītāja par SIA "Lattelecom" sniegtajiem televīzijas un interneta pakalpojumiem vidēji mēnesī maksā 18,38 EUR, līdz ar ko bērna daļa ir 6,13 EUR mēnesī. Tādejādi prasītājas aprēķinātā summa komunālo maksājumu sadāļā par televīziju un internetu ir samazināma uz 6,13 EUR .

Tiesa uzskatījusi, ka aprēķinā iekļautā degvielas izdevumu daļa 30 EUR apmērā, kas nepieciešama bērna vadāšanai uz skolu, ir iekļaujama bērna uzturēšanai nepieciešamajos izdevumos, jo vispārzināms ir fakts, ka mazgadīgu bērnu, īpaši pirmo klašu skolnieku, ir nepieciešams vecākam nogādāt un sagaidīt no skolas. Ņemot vērā to, ka prasītājai pieder transporta līdzeklis un Siguldas 1.vidusskola atrodas pietiekoši tālu no bērna dzīves vietas Siguldas pagastā, nav pamata uzskatīt, ka pieprasītā degvielas izdevumu daļa būtu nepamatota.

Vienlaicīgi tiesa uzskatījusi, ka minētā summa ir samazināma, jo nepieciešamība vest bērnu uz skolu ir tikai mācību laikā, kas ir deviņi mēneši gadā. Lai arī prasītāja nav iesniegusi pierādījumus konkrētās summas aprēķinam, tiesai nav pamata apšaubīt, ka šāda summa mēnesī tiek tērēta mēnesī degvielai bērna vadāšanai uz skolu. Līdz ar to, aprēķinot mēnesī tērēto summu degvielai, reizinot to ar deviņiem mēnešiem (mācību gads deviņi mēneši) un izdalot uz divpadsmit mēnešiem, iegūstami 22,50 EUR mēnesī.

Tiesa arī norādījusi, ka atbildētājs, apstrīdot minēto izdevumu pozīciju, pierādījumus par pretējo tiesai nav iesniedzis.

Tiesa uzskatījusi, ka prasītājas aprēķinā pozīcijā par mācību līdzekļu iegādi norādītā summa 60 EUR ir samazināma, jo prasītāja tiesas sēdē atzinusi, ka tā nepieciešama mācību līdzekļu iegādei, uzsākot mācības, un papildinot mācībām nepieciešamos līdzekļus, mācību gada vidū. Tādejādi tiesa secinājusi, ka šajā pozīcijā norādītā summa mācību līdzekļu iegādei netiek izlietota katru mēnesi, bet vienu reizi gadā, līdz ar ko dalāma uz divpadsmit mēnešiem, mēnesī nosakot 5 EUR.

Konstatējot, ka prasītāja ir norādījusi, ka dēla dažādu izklaides un kultūras pasākumu apmeklēšanai, grāmatu, rotaļlietu iegādei tiek tērēti 70 EUR mēnesī, taču pierādījumi šādas summas reālai tērēšanai nav iesniegusi, tiesa norādījusi, ka tā neapšauba izdevumu esamību bērna attīstībai, rotaļlietām, grāmatām un izklaidēm, taču uzskata, ka atbildētāja iebildumi šajā daļā ir pamatoti, un summa minētajā aprēķina pozīcija ir samazināma par 25 EUR. Samērīga un atbilstoša bērna vecumam un vajadzībām dažādu izklaides un kultūras pasākumu apmeklēšanai, grāmatu, rotaļlietu iegādei summa ir 45 EUR mēnesī.

Tiesa arī atzinusi, ka izdevumu sadaļa apģērba un apavu iegādei, kurā norādīti 70,59 EUR mēnesī jeb 847,08 EUR gadā, ir vērtējama kā vēlamie izdevumi. Tiesa atzinusi par pamatotiem atbildētāja iebildumus par minēto pozīciju aprēķinā, proti, ka septiņus gadus vecam bērnam nav nepieciešami seši pāri zābaku, seši pāri kurpju, pieci pāri vasaras apavu gadā. Turklāt prasītāja tiesas sēdē nav noliegusi faktu, ka atbildētājs daļēji piedalās bērnam nepieciešamo apģērbu iegādē. Līdz ar to minētā pozīcija ir samazināma līdz 45 EUR mēnesī.

Tiesa uzskatījusi, ka ir pamats samazināt aprēķinā norādīto veselības aprūpei nepieciešamo izdevumu apmēru. Konstatējot, ka prasītāja pierādījumus tam, ka bērna vajadzībām katru mēnesi tiek tērēti 30 EUR - vitamīnu, zivju eļļas, dzelzs, D vitamīna iegādei un citiem neparedzētiem izdevumiem - un ka bērnam veselības stāvokļa dēļ tas ik mēnesi ir nepieciešams vai ka viņam nepieciešama īpaša medicīniska aprūpe, ārsta apmeklējumi u.tml., nav iesniegusi, tiesa atzinusi, ka minētā summa samazināma uz 10 EUR mēnesī.

Tāpat tiesa uzskatījusi, ka ir samazināma aprēķinā iekļautā summa par deju pulciņa apmeklējumiem un angļu valodas mācībām pie skolotāja. Pierādījumi tam, ka tieši šāda summa mēnesī minētajām vajadzībām tiek tērēta, lietā nav iesniegti. Atbildētājs šo pozīciju nav apstrīdējis, taču nav piekritis tam, ka ik mēnesi šāda summa tiek tērēta.

Tiesa atbildētāja iebildumus uzskatījusi par pamatotiem, jo, kā izriet no prasītājas paskaidrojumiem tiesas sēdē, pulciņš un mācības tiek apmeklētas

mācību gada laikā, līdz ar to pieprasītā summa ir samazināma uz 11,25 EUR mēnesī (deviņi mēneši reiz piecpadsmit *euro*, dalot uz divpadsmit mēnešiem).

Ņemot vērā prasītājas iesniegtā aprēķina neapstrīdētās pozīcijas un tiesas pārvērtētās, tiesa secinājusi, ka kopējā uzturlīdzekļu summa mēnesī ir 411,13 EUR, kas noapaļojama uz 412 EUR .

Nosakot piedzenamo uzturlīdzekļu apmēru, ir jāievēro tās puses ienākumi, no kuras uzturlīdzekļi tiek prasīti, noskaidrojot, vai viņa gūtie ienākumi ir pietiekami, lai nodrošinātu pieprasīto uzturlīdzekļu maksāšanu. Tiesa, izvērtējot prasītājas un atbildētāja mantisko stāvokli un spējas uzturēt bērnu, uzskatījusi, ka atbildētāja mantas stāvoklis un iespējas ir labākas par prasītājas mantas stāvokli un iespējām.

Nosakot piedzenamo uzturlīdzekļu apmēru tiesa ņēmusi vērā, ka atbildētāja apgādībā bez dēla /pers. C/, ir dēli /pers. D/ un /pers. E/, kā arī lietā nav strīda par to, ka atbildētājs no savas puses papildus sniegtajiem uzturlīdzekļiem, pērk dēlam nepieciešamos mācību līdzekļus, apģērbu un piedalās citu dēlam nepieciešamo vajadzību apmierināšanā.

Tiesa, ņemot vērā iepriekš minēto, atzinusi, ka no /pers. B/ par labu /pers. A/ piedzenami uzturlīdzekļi nepilngadīgā bērna /pers. C/ uzturam ik mēnesi 215 EUR apmērā līdz bērna pilngadībai, kas ir samērīgi ar atbildētāja ienākumiem un spējām un atbilst bērna reālajām vajadzībām.

Tiesa uzskatījusi, ka prasība daļā par uzturlīdzekļu 85 EUR apmērā mēnesī piedziņu noraidāma.

Apelācijas sūdzību par pirmās instances tiesas spriedumu iesniedzis atbildētājs /pers. B/, lūdzot taisīt lietā jaunu spriedumu un noteikt no viņa par labu /pers. A/ piedzenamo uzturlīdzekļu apmēru /pers. C/ uzturam 111 EUR mēnesī.

Sprieduma nepareizībai apelācijas sūdzībā norādīti šādi argumenti.

Atbildētājs nepiekrīt tiesas secinājumam, ka septiņus gadus vecā dēla uzturēšanai ik mēnesi nepieciešami 412 EUR, jo šāda summa nav adekvāta tik mazam bērnam.

Nosakot piedzenamo uzturlīdzekļu apmēru, tiesa nav vērtējusi faktu, ka atbildētājs ik mēnesi katru piektdienu pēc skolas nodarbībām dēlu paņem pie sevis un svētdienas vakarā nogādā atpakaļ pie prasītājas vai ved uz skolu pats. Tātad – ik mēnesi dēls 10-12 dienas ir pastāvīgā atbildētāja aprūpē un uzturēšanā. To pirmās instances tiesas sēdē nav apstrīdējusi arī prasītāja.

No minētā izriet, ka trešo daļu no mēneša dēls ir atbildētāja atsevišķā aprūpē un apgādībā, jo prasītāja par šo laiku nekādus līdzekļus dēla uzturam atbildētājam nedod un nav devusi. Pie tam vasaras periodā dēls vismaz divus mēnešus dzīvo pie atbildētāja.

Tiesas norāde par to, ka tā ņēmusi vērā vēl divu dēlu atrašanos atbildētāja apgādībā, ir formāla, jo piedzenamo uzturlīdzekļu aprēķinā tā nav atspoguļota.

Tiesa nav pievērsusi uzmanību atbildētāja paskaidrotajam, ka prasītājas mājsaimniecībā dzīvo arī viņas jaunais draugs, kurš ikdienā izmanto visus mājokļa komunālos pakalpojumus, līdz ar ko prasītājas nosauktie izdevumi ir dalāmi nevis uz trīs, bet uz četrām daļām.

Tiesa nav vērtējusi arī atbildētāja paskaidroto, ka prasītāja 2015.gadā vairākas reizes devusies atpūtas braucienos (uz Franciju un Itāliju), kas pierāda to, ka viņas mantiskais stāvoklis ir labāks nekā viņa norādījusi prasības pieteikumā un paskaidrojusi tiesas sēdē.

Tiesa arī nav vērtējusi atbildētāja paskaidrojumus, ka no 2016.gada janvāra viņa mantiskais stāvoklis pasliktinās, jo celtniecības darbu apjoms visā Latvijas teritorijā krasi samazinās, un darba devēji jau risina jautājumus par darba tiesisko attiecību izbeigšanu, ko arī pierāda noslēgtās vienošanās par darba tiesisko attiecību izbeigšanu.

Jau šobrīd, lai izpildītu pirmās instances tiesas spriedumu atbildētājs ir aizņēmies naudas līdzekļus, kas vēl vairāk apgrūtinās viņa mantisko stāvokli.

Pie pašreizējās finansiālās situācijas atbildētājs nespēj maksāt vairāk kā valstī noteiktos minimālos uzturlīdzekļus 111 EUR mēnesī.

Prasītāja/pers. A/ iesniegusi paskaidrojumus par atbildētāja apelācijas sūdzību, kuros norādījusi, ka atbildētāja iesniegtajā apelācijas sūdzībā norādītie argumenti ir zemiska un aizvainojoša rīcība, kuras mērķis ir izvairīties no savu likumā noteikto pienākumu pildīšanas.

Prasītāja uzsvērusi, ka viņai nav saprotama atbildētāja nostāja maksāt uzturlīdzekļus 111 EUR mēnesī, ja viņam ir tāds mantiskais stāvoklis, kādu konstatējusi tiesa spriedumā. Apelācijas sūdzībā norādītie apstākļi neatbilst patiesībai un nevar būt par pamatu uzturlīdzekļu apmēra samazināšanai. Atbildētājam pie šādas materiālā stāvokļa atšķirības ir jāuzņemas lielākā uzturlīdzekļu daļa, nevis jālūdz to samazināt.

Prasītājas ieskatā, atbildētājs dīvainas sakritības dēļ uzreiz pēc pirmās instances tiesas sprieduma ir aizgājis no darba PS "/Nosaukums 4/" un SIA "/Nosaukums 7/", savukārt, SIA "/Nosaukums 5/" ir it kā piešķīrusi viņam atvaļinājumu, par nekā nedarīšanu turpinot maksāt 770 EUR.

Prasītājas prāt, pirmās instances tiesa ļoti detalizēti ir izvērtējusi bērnam nepieciešamo uzturlīdzekļu apmēru. Prasītāja nevar piekrist apmēra samazinājumam līdz 412 EUR un apšauba uzturlīdzekļu maksāšanas sadalījuma tiesiskumu, proti, ka atbildētājam jāmaksā 52 %, bet prasītājai 48 %, jo nav pamata atzīt, ka prasītājas mantiskais stāvoklis ir tikai nedaudz sliktāks.

Apelācijas instances tiesas sēdē atbildētājs – apelācijas sūdzības iesniedzējs /pers. B/ apelācijas sūdzību uzturēja saskaņā ar tajā norādītajiem argumentiem. Papildus paskaidroja, ka šobrīd darba attiecībās ar SIA "Skonto būve" pabeidz pēdējo objektu, un tad darba attiecības tiks izbeigtas. Līdz šim viņš izmanto par četriem gadiem neizmantotu ikgadējo atvaļinājumu, tāpēc arī viņam tiek maksāti 770 EUR. Ar pārējiem diviem komersantiem viņam bija līgumdarba attiecības, lai tie varētu saņemt būvkomersanta apliecību. Nekādu atlīdzību par darbu no tiem viņš nav saņēmis, ko apstiprina arī bankas konta izdruka. Prasītāja nesniedz patiesas ziņas par savu finansiālo situāciju, jo šobrīd ir iegādājusies jaunu BMW markas automašīnu. Turklāt, atbildētājs ir vairākkārt piedāvājis viņai, lai dēls pārceļas uz dzīvi pie viņa, ja prasītājai ir tik slikta finansiālā situācija.

Prasītāja/pers. A/ uz tiesas sēdi nav ieradusies un par savas neierašanās iemesliem tiesu nav informējusi, lai gan no lietas materiāliem redzams, ka viņai par tiesas sēdes laiku un vietu paziņots Civilprocesa likumā noteiktajā kārtībā, nosūtot tiesas pavēsti uz viņas deklarēto dzīvesvietu. Līdz ar minēto tiesas kolēģija prasītājas neierašanos uz tiesas sēdi atzīst par neattaisnojošu un, nekonstatējot Civilprocesa likuma 209. un 210.pantā noteiktos pamatus lietas izskatīšanas atlikšanai, uzskata par iespējamu izskatīt lietu /pers. A/ prombūtnē.

M o t ī v u d a ļ a

Noklausījusies atbildētāja paskaidrojumus tiesas sēdē un novērtējusi tos kopsakarā ar lietā esošajiem rakstveida pierādījumiem, Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka apelācijas sūdzība ir daļēji pamatota, un prasība ir apmierināma daļēji.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 426.panta pirmo daļu apelācijas instances tiesa izskata lietu pēc būtības sakarā ar apelācijas sūdzību (..) tādā apjomā, kā lūgts šajā sūdzībā.

Tiesas kolēģija secina, ka prasītāja apelācijas sūdzību par pirmās instances tiesas spriedumu prasības noraidītajā daļā (par uzturlīdzekļu piedziņu 85 EUR apmērā) nav iesniegusi, bet atbildētājs pārsūdzējis spriedumu daļā, ar kuru dēla uzturam piedzīti uzturlīdzekļi 215 EUR mēnesī.

Līdz ar to atzīstams, ka apelācijas instances tiesas izskatīšanas priekšmets ir prasītājas prasība par uzturlīdzekļu piedziņu 215 EUR apmērā, jo pirmās instances tiesas spriedums daļā, ar kuru noraidīta prasība par uzturlīdzekļu 85 EUR apmērā piedziņu, atbilstoši Civilprocesa likuma 203.panta otrajai daļai ir stājies spēkā.

Lietā nav strīda, ka /pers. C/ ir pušu attiecībās dzimis bērns, ka puses vecāku aizgādību īsteno kopīgi un ka atbildētājs piedalās dēla uzturēšanā, ik

mēnesi dēla uzturam pārskaitot prasītājai 113 EUR (pēc pirmās instances tiesas sprieduma – 215 EUR).

Civillikuma 179.panta pirmā un otrā daļa noteic, ka vecāku pienākums ir samērā ar viņu spējām un mantas stāvokli uzturēt bērnu. Šis pienākums gulstas uz tēvu un māti līdz laikam, kad bērns pats var sevi apgādāt. Pienākums gādāt par bērna uzturēšanu neizbeidzas, ja bērns ir šķirts no ģimenes vai nedzīvo kopā ar vienu no vecākiem vai abiem vecākiem.

Starp pusēm ir strīds par uzturlīdzekļu apmēru, jo, atbildētāja ieskatā, prasītājas norādītie uzturlīdzekļi neatbilst bērna reālajām vajadzībām, un pieprasītais apmērs nav samērojams ar atbildētāja mantisko stāvokli, kas viņam objektīvi liedz iespēju maksāt uzturlīdzekļus tādā apmērā.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 432.panta piekto daļu: (..) ja tiesa, izskatot lietu, atzīst, ka zemākās instances tiesas spriedumā ietvertais pamatojums ir pareizs un pilnībā pietiekams, tā sprieduma motīvu daļā var norādīt, ka pievienojas zemākas instances tiesas sprieduma motivācijai.

Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka pirmās instances tiesa lietas faktiskos apstākļus nepieciešamo uzturlīdzekļu apmēra aspektā ir konstatējusi pareizi un arī devusi tiem pareizu juridisko novērtējumu, kā arī objektīvi un vispusīgi novērtējusi uz šo jautājumu attiecināmos lietā esošos pierādījumus.

Tādējādi tiesas kolēģija atzīst, ka pirmās instances tiesas sprieduma pamatojums daļā, ar kuru atzīts, ka nepilngadīgā /pers. C/ uzturam ik mēnesi nepieciešamo izdevumu apmērs ir 412 EUR, ir pareizs un pilnībā pietiekams, un tā kā nav pamata pārvērtēt pirmās instances tiesas secinājumus, tad, atbilstoši Civilprocesa likuma 432.panta piektās daļas noteikumiem, Civillietu tiesas kolēģija, pievienojoties pirmās instances tiesas sprieduma motivācijai šajā daļā, tajā norādītos apsvērumus neatkārto.

Apelācijas sūdzības iebildums, ka uzturlīdzekļu apmērs 412 EUR mēnesī nav adekvāts, ir vispārīgs apgalvojums, kam nav objektīva pamata. Atbildētājs pēc būtības apelācijas sūdzībā nav apstrīdējis nevienu pirmās instances tiesas spriedumā pārvērtēto uzturlīdzekļus veidojošo izdevumu pozīciju un nav arī norādījis, kuras vēl, viņaprāt, izdevumu pozīcijas būtu nesamērīgi lielas vai liekas.

Līdz ar to Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka apelācijas sūdzības arguments par ikmēneša nepieciešamo uzturlīdzekļu apmēra neadekvātumu ir nepamatots un nevar būt par pamatu mazāka nepieciešamo uzturlīdzekļu apmēra noteikšanai.

Civillikuma 179.panta pirmā daļa vecāku pienākumu uzturēt bērnu saista ar viņu mantisko stāvokli un spējām.

Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka pirmās instances tiesa pušu mantisko stāvokli novērtējusi un uzturlīdzekļu proporcionālo sadalījumu noteikusi, pareizi izvērtējot tikai lietā iesniegtos rakstveida pierādījumus, taču kopsakarā ar tiem nepietiekami novērtējot pušu paskaidrojumus.

Papildus pirmās instances tiesas no rakstveida pierādījumiem konstatētajam pušu mantiskajam stāvoklim, tiesas kolēģija atzīst, ka prasītāja tiesai nav sniegusi patiesas ziņas un pārliecinošus pierādījumus par savu mantisko stāvokli, proti, ienākumiem, tādējādi faktiski padarot neiespējamu objektīvu viņas mantiskās stāvokļa izvērtējumu un pēc iespējas objektīvāku uzturlīdzekļu proporcionālu sadalījumu.

Tā, piemēram, ja patiesībai atbilstu prasītājas norādītais, ka viņas ikmēneša ienākumi nepārsniedz 400 EUR, tad nav objektīva izskaidrojuma, kas būtu pamatots arī ar attiecīgiem pierādījumiem, tam, no kādiem līdzekļiem prasītāja apmaksā visus tos izdevumus, kurus viņa norādījusi lietā, piemēram, nekustamā īpašuma aizdevuma atmaksas maksājums kopā ar procentiem saskaņā ar prasītājas aprēķinā norādīto (attiecīgi pierādījumi tam gan nav iesniegti) jau ir 225 EUR, mājokļa apsaimniekošanas un komunālo pakalpojumu izdevumi (tostarp, televīzija, interneta pieslēgums, gāze, elektroenerģija) ik mēnesi ir aptuveni 116 EUR.

Pie tam prasītājas īpašumā un ikdienas lietošanā ir automašīna, un vispārzināms ir fakts, ka tai bez degvielas izdevumiem ir arī citi regulāri uzturēšanas izdevumi (apdrošināšana, tehniskās apkopes, riepas u.tml.).

Vēl jo vairāk, bez iepriekšminētajiem izdevumiem vispārzināms ir fakts, ka ik mēnesi ikvienai personai ir noteikti izdevumi arī pārtikai un elementārām higiēnas precēm.

Tiesas kolēģija ņem vērā arī atbildētāja paskaidrojumus, ko prasītāja nav apstrīdējusi, ka viņa iepriekšējā gadā devusies vairākos ārvalstu atpūtas braucienos un šobrīd viņa iegādājusies jaunu automašīnu (*pārbaudot Ceļu satiksmes drošības direkcijas reģistru, Civillietu tiesas kolēģija konstatē, ka prasītājai 2016.gada martā reģistrēts transportlīdzeklis BMW 320*).

Atbildētāja pašreizējo mantisko stāvokli papildus pirmās instances tiesas konstatētajam, apliecina arī apelācijas sūdzībai pievienotās vienošanās par darba tiesisko attiecību izbeigšanu ar PS "/Nosaukums 4/" un SIA "/Nosaukums 7/", kā arī SIA "/Nosaukums 5/" izziņa (lietas 139.-141.lapa), no kuras izriet, ka atbildētāja ikmēneša ienākumi 2016.gada janvārī ir 770 EUR.

Tiesas kolēģijai nav pamata neticēt atbildētāja paskaidrotajam, ka minētie fakti notikuši būvniecības darbu apjoma samazināšanās dēļ, jo no dzīvē gūtiem novērojumiem vispārzināms ir fakts, ka ES fondu apguves kavēšanās ir radījusi krīzi būvniecībā jau 2015.gada nogalē, un tā turpinās arī šobrīd.

Līdz ar minēto par juridiski nekorektiem tiesas kolēģija atzīst prasītājas paskaidrojumos par apelācijas sūdzību norādītos ironiskos iebildumus par atbildētāja mantiskā stāvokļa pasliktināšanos šī gada sākumā.

Tiesas kolēģija ņem vērā arī to, ka lietā nav tādu ziņu, ka kādam no vecākiem būtu kādas veselības problēmas, kas ietekmētu viņu darbspējas, līdz ar ko apelācijas instances tiesai ir pamats atzīt, ka abi bērna vecāki ir jauni, izglītoti, darbspējīgi cilvēki un pietiekamām spējām, lai pilnvērtīgi nodrošinātu savu bērnu.

Ņemot vērā iepriekš norādīto un neesot citām ziņām par aktuālo pušu mantisko stāvokli, kā arī samērojot bērnam nepieciešamo uzturlīdzekļu apmēru ar izskatāmajā lietā ar pārliecinošiem pierādījumiem šobrīd konstatēto atbildētāja mantisko stāvokli un faktu, ka pušu dēls 12 dienas ik mēnesi un divus mēnešus vasarā ir pilnīgā atbildētāja aprūpē (uzturēšanā) bez prasītājas finansiālas līdzdalības, ko prasītāja nav apstrīdējusi, Civillietu tiesas kolēģija par samērīgu šobrīd atzīst tādu uzturlīdzekļu sadalījumu starp pusēm, ka atbildētāja proporcionālā daļa aprobežojas ar 120 EUR, kas ik mēnesi dēla uzturēšanai ir maksājami prasītājai.

Nosakot šādu uzturlīdzekļu apmēru, apelācijas instances tiesa ir ņēmusi vērā, ka prasītāja apgādībā ir arī nepilngadīgs dēls /pers. D/.

Atbildētāja dēls /pers. E/ atbilstoši atbildētāja paskaidrojumiem apelācijas instances tiesas sēdē studijas ir pārtraucis un ir nodibinājis darba tiesiskās attiecības. Neapšaubot atbildētāja tiesības finansiāli atbalstīt arī dēlu /pers. E/, tiesas kolēģija uzskata, ka patlaban uz viņu apgādājamās personas statuss nav attiecināms, un šim apstāklim ir juridiska nozīme, nosakot atbildētāja apgādājamo personu skaitu, kas šobrīd atbilstoši lietā noskaidrotajiem faktiskajiem apstākļiem ir dēli /pers. C/ un /pers. D/.

Ievērojot iepriekš norādīto, apelācijas instances tiesa atzīst, ka prasītājas prasība ir apmierināma daļēji, piedzenot no /pers. B/ par labu /pers. A/ uzturlīdzekļus dēla /pers. C/ uzturam 120 EUR ik mēnesi, sākot no 2015.gada 3.novembra līdz bērna pilngadībai. Savukārt, prasītājas prasība daļā par uzturlīdzekļu piedziņu 95 EUR apmērā (215 – 120 = 95) ir noraidāma.

Vienlaicīgi tiesas kolēģija atzīst, ka piedzīto uzturlīdzekļu summā ir ieskaitāmi /pers. B/ labprātīgi laika periodā no 2015.gada novembra līdz 2016.gada maijam /pers. A/ dēla /pers. C/ uzturam samaksātie uzturlīdzekļi, kas atbilstoši atbildētāja paskaidrojumiem laika periodā no prasības celšanas tiesā līdz pirmās instances tiesas sprieduma pasludināšanai ir 113 EUR mēnesī, bet pēc sprieduma pasludināšanas līdz apelācijas instances tiesas sēdes dienai – 215 EUR mēnesī.

Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka pirmās instances tiesa nav pietiekami vispusīgi novērtējusi lietas faktiskos apstākļus kopsakarā ar pušu paskaidrojumiem, un tas bijis par pamatu nesamērīgas atbildētāja maksājamās uzturlīdzekļu daļas noteikšanai. Apelācijas instances tiesas konstatētie fakti un to juridiskais novērtējums ir pamats sprieduma grozīšanai. Apelācijas sūdzībā norādītie argumenti ir guvuši daļēju apstiprinājumu.

Daļēji apmierinot prasību, saskaņā ar Civilprocesa likuma 42.panta pirmo daļu no atbildētāja valsts ienākumos piedzenami tiesas izdevumi, jo

prasītāja no to samaksas valsts ienākumos atbrīvota saskaņā ar Civilprocesa likuma 43.panta pirmās daļas 3.punktu.

Atbilstoši Civilprocesa likuma 35.panta pirmās daļas 3.punktam, apmierinātās uzturlīdzekļu prasības summa ir 1 440 EUR (120 x 12 mēneši = 1 440), līdz ar ko saskaņā ar minētā likuma 34.panta pirmās daļas 1.punkta „a" apakšpunktu valsts nodeva par šādu prasību ir 216 EUR (1 440 x 15 % = 216), un tā piedzenama no atbildētāja valsts ienākumos.

Atbilstoši lietas materiāliem (lietas 2.lapa), Tiesu informācijas sistēmas pavēstu uzziņai un pasta iestāžu noteiktajiem tarifiem, kopējie ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi par prasības pieteikuma noraksta, tiesas pavēstu un citu tiesas dokumentu piegādāšanu un izsniegšanu šajā lietā pirmās un apelācijas instances tiesā ir 19,99 EUR, un tie valsts ienākumos piedzenami no atbildētāja.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 204.[1]pantu atbildētājam sprieduma daļā par valsts nodevas un ar lietas izskatīšanu saistīto izdevumu piedziņu nosakāms labprātīgas izpildes termiņš - desmit dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Savukārt, ievērojot prasītājas lūgumu, bērna intereses un tiesības uz uzturu visplašākajā tā nozīmē, kā arī Civilprocesa likuma 205.panta pirmās daļas 1.punktā noteikto, spriedumam daļā par uzturlīdzekļu piedziņu nosakāma nekavējoša izpilde.

R e z o l u t ī v ā d a ļ a

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 8., 97., 193., 204.[1], 205. un 432.pantu Civillietu tiesas kolēģija

n o s p r i e d a:

daļēji apmierināt /pers. A/ prasību pret /pers. B/ par uzturlīdzekļu piedziņu.

Piedzīt no /pers. B/, personas kods /personas kods/, par labu /pers. A/, personas kods /personas kods/, uzturlīdzekļus dēla /pers. C/, personas kods /personas kods/, uzturam 120 EUR (viens simts divdesmit *euro*) ik mēnesi, sākot no 2015.gada 3.novembra līdz bērna pilngadībai.

Ieskaitīt piedzīto uzturlīdzekļu summā /pers. B/ labprātīgi laika periodā no 2015.gada novembra līdz 2016.gada maijam /pers. A/ dēla /pers. C/ uzturam samaksātos uzturlīdzekļus.

Noraidīt /pers. A/ prasību pret /pers. B/ daļā par uzturlīdzekļu piedziņu 95 EUR (deviņdesmit pieci *euro*) apmērā.

Piedzīt no /pers. B/, personas kods /personas kods/, valsts ienākumos valsts nodevu 216 EUR (divi simti sešpadsmit *euro*).

Piedzīt no /pers. B/, personas kods /personas kods/, valsts ienākumos ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 19,99 EUR (deviņpadsmit *euro*, 99 centus).

Noteikt nekavējošu izpildi spriedumam daļā par uzturlīdzekļu piedziņu.

Noteikt /pers. B/ termiņu sprieduma daļā par valsts nodevas un ar lietas izskatīšanu saistīto izdevumu piedziņu labprātīgai izpildei – desmit dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Noteikt, ka maksājuma dokumenti par valsts nodevas un ar lietas izskatīšanu saistīto izdevumu samaksu valsts ienākumos tiem paredzētajos kontos sprieduma labprātīgas izpildes gadījumā nekavējoties iesniedzami Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas kancelejā.

Spriedumu var pārsūdzēt kasācijas kārtībā Augstākās tiesas Civillietu departamentā 30 dienu laikā no pilna sprieduma sagatavošanas dienas, iesniedzot kasācijas sūdzību Rīgas apgabaltiesā.

Pilns spriedums sagatavots 2016.gada 22.jūnijā.

Tiesas sēdes priekšsēdētāja tiesnese (paraksts) A.Veita

Tiesnese (paraksts) M.Zelmene

Tiesnese (paraksts) S.Vamža